

Jätelautakunta Kolmenkierron alueen jätehuoltomääräysten perustelut

Jätela 16.6.2015 § 26

1 Luku	Soveltamisala ja yleiset velvoitteet.....	1
1 §	Soveltamisala	1
2 §	Määritelmät	2
3 §	Jätehuollon tavoitteet.....	2
2 Luku	Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen.....	2
4 §	Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään	2
5 §	Elinkeinotoiminnan jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella	2
6 §	Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen	2
7 §	Kiinteistökohtainen jäteastia	3
8 §	Yhteisen jäteastian perustaminen	3
9 §	Putkikeräysjärjestelmä ja muut vastaavat korttelikohtaiset järjestelmät	3
10 §	Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen ja aluekeräyspisteisiin soveltumattomien jätteiden kuljettaminen	3
11 §	Sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspiste	4
12 §	Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat	4
3 Luku	Jätteiden kerääminen kiinteistöillä	4
13 §	Erikseen lajiteltavat jätelajit.....	4
14 §	Sekalainen yhdyskuntajäte ja kuivajäte.....	5
15 §	Energiajätteen lajittelu ja kerääminen erikseen	5
16 §	Asumisessa syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet	5
17 §	Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet	6
18 §	Muut erikseen kerättävät jätteet.....	6
4 Luku	Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen.....	7
19 §	Kompostointi	7
20 §	Jätteen polttaminen.....	7
21 §	Jätteen hautaaminen	8
22 §	Jätteen hyödyntäminen omassa maarakentamisessa.....	8
5 Luku	Jäteastiat.....	9
23 §	Jäteastiatyypit	9
24 §	Jäteastian merkitseminen.....	9
25 §	Jäteastioiden täyttäminen.....	9

26 §	Tyhjennysvälit.....	10
27 §	Kunnossapito ja pesu.....	10
6 Luku	Jätteen keräyspaikat.....	11
28 §	Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset.....	11
29 §	Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen.....	11
30 §	Alueelliset jätteiden keräyspaikat (sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspisteet ja hyötyjätepisteet)	11
7 Luku	Jätteenkuljetus	11
31 §	Kuormaaminen.....	11
32 §	Kuljettaminen	12
33 §	Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen	12
34 §	Jätteiden kuljettaminen jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikkoihin.....	13
35 §	Kiinteistöttäisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen	13
8 Luku	Asumisessa syntyvät lietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet.....	13
36 §	Tyhjennysvälit ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi	13
37 §	Lietteiden omatoiminen käsittely	14
9 Luku	Roskaantumisen ehkäiseminen.....	15
38 §	Yleisötilaisuuksien jätehuolto	15
39 §	Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla.....	16
10 Luku	Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	16
40 §	Vaarallisten jätteiden jätehuolto	16
41 §	Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä	16
42 §	Erityisjätteet	16
43 §	Terveystieteiden vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	17
11 Luku	Muut määräykset	17
44 §	Tiedottamisvelvoite.....	17
45 §	Jätehuoltomääräysten valvonta	17
46 §	Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä.....	17
47 §	Voimaantulo	17
48 §	Siirtymäsäännökset	17

LIITE 1 Lyhenneluettelo

1 Luku Soveltamisala ja yleiset velvoitteet

1 § Soveltamisala

Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin (JäteL, 646/2011), valtioneuvoston asetukseen jätteistä (jäteasetus, VNA 179/2012), muihin jätelain nojalla annettuihin asetuksiin sekä kunnan jätehuoltomääräyksiin. Jätehuoltomääräykset täydentävät jätelainsäädäntöä.

Nämä jätehuoltomääräykset koskevat Hyvinkään, Hämeenlinnan, Järvenpään, Keravan, Riihimäen ja Valkeakosken kaupunkeja sekä Hattulan, Hausjärven, Janakkalan, Lopen, Mäntsälän ja Tuusulan kuntia.

Jätelain 91.1 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa määräyksiä kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan jätteen määrän vähentämisestä, lajittelusta, säilyttämisestä, keräyksestä, kuljetuksesta, hyödyntämisestä ja loppukäsittelystä. Määräyksiä voidaan antaa myös toimista roskaantumisen ehkäisemiseksi sekä velvollisuudesta antaa kunnan jätehuoltoviranomaiselle tietoja jätteen kuljetuksista.

Jätehuoltomääräyksiä sovelletaan kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluviin jätteisiin (JäteL 32 §) ja kunnan vastuulle toissijaisesti kuuluviin jätteisiin (JäteL 33 §). Jätelain 32 §:n mukaan kunnan on järjestettävä vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajanasunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvän jätteen jätehuolto mukaan lukien sako- ja umpikaivolietteet. Samoin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvat yksityisessä ja julkisessa sosiaali- ja terveystalveluissa ja koulutustoiminnassa sekä valtion, kuntien, seurakuntien ja muiden julkisoikeudellisten yhteisöjen sekä julkisoikeudellisten yhdistysten hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvien jätteiden jätehuolto. Myös liikekiinteistöjen jätehuolto kuuluu kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin, jos liikekiinteistön jäte kerätään yhdessä edellä mainituissa toiminnoissa syntyvän jätteen kanssa. Lisäksi kunnalla on jätelain 33 §:n mukaan velvollisuus järjestää toissijaisesti elinkeinotoiminnan jätehuolto, jos jätteen haltija sitä muun palvelutarjonnan puutteen vuoksi pyytää ja jäte laadultaan ja määrältään soveltuu kunnan jätehuoltojärjestelmään.

Jätehuoltomääräyksissä on määräyksiä asumisessa syntyvistä ja muista kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvista lietteistä. Lietteitä koskevat määräykset on esitetty erikseen luvussa 8. Tämä tulee ottaa huomioon tulkittaessa jätehuoltomääräysten muita määräyksiä, jotka koskevat kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvia jätteitä.

Jätehuoltomääräyksiä sovelletaan kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien tuottajavastuunalaisten jätteiden keräämiseen ja käsittelyyn toimittamiseen. Määräyksissä tuottajavastuunalainen jäte ohjataan tuottajille käsiteltäväksi.

Jätehuoltomääräykset eivät pääsääntöisesti koske elinkeinotoiminnan jätteitä. Elinkeinotoiminnan jätehuollon järjestämisestä säädetään jätelainsäädännössä (esim. JäteL 8, 13 ja 15 §:t). Jätelain 91.1 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan kuitenkin antaa määräyksiä jätteiden keräykseen, vastaanottoon ja kuljetuksen käytännön järjestelyihin sekä niiden teknisiin vaatimuksiin liittyvissä asioissa myös muiden kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden osalta. Tällöin määräykset koskevat toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi. Siten osa määräyksistä koskee myös elinkeinotoimintaa. Elinkeinotoimintaa koskevat määräykset on listattu tarkemmin jätehuoltomääräysten 1 §:ssä.

Jätehuoltomääräyksiä sovelletaan muiden kunnallisten määräysten rinnalla. Mikäli samasta asiasta määrätään muualla, noudatetaan tiukempaa määräystä. Muita kunnallisia määräyksiä ovat rakennusjärjestys, terveydensuojelujärjestys ja ympäristönsuojelumääräykset. Kunnan ympäristönsuojelumääräysten tavoitteena on ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen. Jätehuoltomääräysten omatoimista käsittelyä ja hyödyntämistä (luku 4) ja lietteitä (luku 8) koskevat määräykset liittyvät läheisesti ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen ja niistä voi olla määräyksiä kuntien ympäristönsuojelumääräyksissä.

Jätehuoltomääräyksissä ei päätetä jätteenkuljetusjärjestelmistä. Jätelautakunta tekee päätökset jätteenkuljetusjärjestelmistä erikseen. Jätehuoltomääräysten liitteessä 1 on esitetty kunnittain ja jätejakeittain nykyiset jätteenkuljetusjärjestelmät. Liitettä voidaan päivittää tarvittaessa.

2 § Määritelmät

Määritelmissä on esitetty ainoastaan jätehuoltomääräysten kannalta tarpeelliset käsitteet. Mikäli käsite on määritelty jätelaissa tai -asetuksessa, otetaan käsitteen määritelmä sellaisenaan jätehuoltomääräyksiin.

3 § Jätehuollon tavoitteet

Jätelain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle sekä vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, edistää luonnonvarojen kestävästä käyttöä, varmistaa toimiva jätehuolto ja ehkäistä roskaantumista. Jätelain 8 §:ssä on esitetty yleinen velvollisuus noudattaa etusijajärjestystä. Jätehuoltomääräyksissä etusijajärjestyksen toteutumista edistetään esimerkiksi antamalla lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteita erilaatuisille jätteille.

2 Luku Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen

4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään

Kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluva jäte kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottoaikaan (JäteL 41.1 §). Lähtökohtaisesti liittyminen kunnan jätehuoltojärjestelmään tapahtuu liittymällä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen.

Kunnan jätehuoltoviranomainen voi myös tietyin edellytyksin päättää, että kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei järjestetä alueella (JäteL 35.4 §). Aluekeräyspisteeseen liittyminen on vaihtoehto kiinteistön liittymiselle kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään sekalaisen yhdyskuntajätteen jätteenkuljetuksen järjestämiseksi. Päätös kunnallisen yhdyskuntajätehuollon järjestämisestä aluekeräyspisteisiin perustuvalla keräyksellä voidaan tehdä, jos kiinteistölle tai sen läheisyydessä sijaitsevalle keräyspaikalle ei ole mahdollista kulkea jäteautolla (tai veneellä), alueella on vähän jätteen haltijoita tai alueella syntyy vähän kuljetettavaa jätettä.

5 § Elinkeinotoiminnan jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella

Jätelain 33 §:n mukaan kunnalla on velvollisuus järjestää myös muun kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan jätteen jätehuolto tietyissä tapauksissa. Mikäli jätteen haltijan tarvitsemia palveluita ei ole tarjolla yksityisillä markkinoilla ja tuotettu jäte pystytään käsittelemään kunnan jätehuoltojärjestelmässä, jätteen haltija voi pyytää kuntaa järjestämään sen jätehuolto. Tarvittavista jätehuoltopalveluista tehdään sopimus Kiertokapula Oy:n (kunnan jätelaitos) sekä palveluita tarvitsevan toimijan välillä enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan, jos kysymyksessä on jatkuvasti ja säännöllisesti tarvittava jätehuoltopalvelu.

Määräys on erotettu edellisestä 4 §:stä, koska tässä tarkoitetuilla toimijoilla ei ole velvollisuutta liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään vaan kyse on mahdollisuudesta.

6 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen

Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on joko kunnan tai kiinteistön haltijan järjestämä (JäteL 36 ja 37 §:t). Kunnassa tai sen osassa voi olla käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, jos kunnan jätehuoltoviranomainen on jätelain 37 §:n mukaisesti niin päättänyt.

Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kiinteistön haltijan velvollisuutena on varmistaa, että kuljetuspalvelua tarjoava yritys kuuluu jätelain 142 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun jätehuoltorekisteriin. Jätteen ammattimaista kuljettamista harjoittavan yrityksen tulee tehdä jätelain 94 §:n mukainen hakemus toiminnan hyväksymisestä jätehuoltorekisteriin. Alueellinen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus (ELY-keskus) tekee päätöksen jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta (JäteL 96 §). Kiinteistön haltijalla on oikeus saada jätteenkuljettajalta nähtäväksi jätehuoltorekisteriote, joka osoittaa kuljettajan olevan hyväksytty kyseiseen rekisteriin.

Jätehuoltomääräysten liitteessä 1 on esitetty kunnittain ja jätelajittain nykyiset jätteenkuljetusjärjestelmät. Liitteessä on esitetty myös tarkemmin liittymistavat kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen eri kuljetusjärjestelmissä. Liitettä päivitetään tarpeen mukaan.

7 § Kiinteistökohtainen jäteastia

Kiinteistön haltijan on järjestettävä keräyspaikka kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettaville jätteille (JäteL 40 §). Kiinteistön haltijan on hankittava sinne tarvittavat jäteastiat eri jätelajien keräystä varten jätehuoltomääräysten mukaisesti. Keräyspaikka voi olla myös kiinteistön ulkopuolella, jos sitä ei voida järjestää kiinteistölle ja haltija sopii asiasta maanomistajan kanssa.

8 § Yhteisen jäteastian perustaminen

Jätteen vastaanottoaika voidaan myös järjestää yhdessä yhden tai useamman kiinteistön kanssa (JäteL 40 §). Yhteisen jäteastian eli yhteisastian käyttö on jätehuoltomääräyksissä mahdollistettu lähekkäin sijaitseville kiinteistöille. Myös tiekunnat ja erilaiset yhteisöt voivat järjestää yhteisiä jäteastioita, jolloin yhteinen jäteastia ei sijaitse vierekkäisillä kiinteistöillä, mutta se on kuitenkin osakkaiden helposti käytettävissä.

Määräyksessä ei ole määritelty välimatkaa kiinteistön ja jäteastian välillä. Välimatkojen kiinteistöiltä jäteastialle pitää kuitenkin olla riittävän lyhyet. Jäteastia on myös mahdollista sijoittaa kulkureitin varrelle siten, että se on helposti saavutettavissa. Yhteisastia voi sijaita esimerkiksi kiinteistöille johtavan tien alussa, jolloin kaikki kiinteistöillä asuvat kulkevat sen kautta.

Kiinteistöjen lähekkäisyys määritellään tapauskohtaisesti. Mikäli kiinteistöt eivät sijaitse lähekkäin tai lähialueella, jätehuoltoviranomainen voi ratkaista asian poikkeamishakemuksen perusteella. Yhteisastian perustamisen vakituiseen asunnon ja vapaa-ajan-asunnon välillä tulee perustua kiinteistöjen lähekkäisyyteen. Kiinteistöjen omistussuhteet (saman omistajan omistuksessa olevat kiinteistöt) tai sukulaisuussuhteet eivät voi olla perusteina yhteisastian käyttämiselle.

Useimmiten yhteisastiaa käytetään sekalaisen yhdyskuntajätteen tai kuivajätteen keräämiseen. Yhteisastioita voidaan käyttää myös hyötyjätteiden ja biojätteen keräämiseen esimerkiksi pientaloalueilla, joilla niiden erilliskeräys on vapaaehtoista.

Sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastialle ja kuivajäteastialle on määrätty vähimmäistilavuus (600 litraa), kun sitä käyttää yli viisi (5) kiinteistöä. Vaatimuksella varmistetaan, että yhteisastiatilavuus vastaa kiinteistöillä syntyvää jättemäärää, eikä yhteiskerääminen aiheuta tarpeetonta roskaamista tai jätteen epäasianmukaista käsittelyä.

Yhteisen jäteastian perustamisesta ja sen käytöstä luopumisesta tulee ilmoittaa jätehuoltomääräysten liitteen 1 mukaisesti. Yhteisen jäteastian käyttäjätiedot ovat tärkeitä myös jätelain 143 §:n mukaisen kuljetusrekisterin ylläpidossa. Kunnan jätehuoltoviranomainen ylläpitää rekisteriä kiinteistöjen jätteenkuljetuksista.

Yhteisastialle on nimettävä yhteyshenkilö, johon jätteenkuljetuksen suorittaja tai viranomaiset voivat olla yhteydessä yhteisastian ylläpitoon liittyvissä asioissa.

9 § Putkikeräysjärjestelmä ja muut vastaavat korttelikohtaiset järjestelmät

Putkikeräysjärjestelmä ja muut vastaavat järjestelmät tulkitaan yhdeksi kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen muodoksi. Siten liittymisvelvoite kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen voidaan täyttää liittymällä putkikeräysjärjestelmän tai muun vastaavan järjestelmän käyttäjäksi.

10 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetukseen ja aluekeräyspisteisiin soveltumattomien jätteiden kuljettaminen

Jätelain 41.2 §:n mukaan jätteen haltija voi järjestää sellaisen jätteen kuljetuksen, joka poikkeuksellisen kokonsa, suuren määränsä tai muun ominaisuutensa vuoksi ei sovellu kuljetettavaksi tavanomaisessa jätteenkuljetuksessa. Tällaisia jätteitä ovat esimerkiksi käytöstä poistetut huonekalut ja muut suurikokoiset esineet sekä puutarha- ja remonttijätteet. Tällaisten jätteiden kuljetuksesta tulee olla määräys kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä (JäteL 41.2 §). Määräys on tarpeellinen, jos halutaan sallia suurikokoisten jätteiden kuljettaminen omatoimisesti Kiertokapula Oy:n tai kunnan osoittamiin paikkoihin.

Kunta tai kunnallinen jätelaitos voi tarjota noutopalvelua suurikokoisille jätteille. Palvelu on vapaaehtoinen ja siitä peritään taksan mukainen maksu. Myös yritykset, jotka ovat rekisteröityneet jätehuolto-rekisteriin, voivat tarjota tällaista palvelua kiinteistöille.

11 § Sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspiste

Jätelain 35.4 §:n mukaan jätehuoltoviranomainen voi päättää, että kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei järjestetä alueella, jossa on hankalat kulkuyhteydet, vähän jätteen haltijoita tai vähän kuljetettavaa jätettä. Jätehuollon palvelutason turvaamiseksi tällaisilla alueilla voi olla tarpeen järjestää sekajätteen aluekeräyspisteitä, mikäli kiinteistöt eivät itse järjestä yhteisiä jäteastioita. Kiinteistöjä ei kuitenkaan voi velvoittaa järjestämään yhteisiä jäteastioita (HE 199/2010 vp, s. 88).

Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuolella olevat kiinteistöt voivat väliaikaisesti varastoida jätteitä kiinteistöillään ennen niiden viemistä aluekeräyspisteisiin. Tästä ei kuitenkaan saa aiheutua roskaantumista tai hygieenisia haittoja. Varastoinnin tulee olla lyhytaikaista.

12 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Määräyksen tarkoituksena on selvittää kiinteistöjen haltijoille ja jätteen tuottajille vastaanottopaikat, joihin jätteet voi toimittaa. Jätteenkuljettajille tarkoitettu määräys vastaanottopaikoista on sisällytetty luvun 7 kuljettamista käsittelevien määräysten 34 §:ään.

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomat jätteet ja kunnan yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätteet, joita ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, toimitetaan omatoimisesti Kiertokapula Oy:n osoittamiin vastaanottopaikkoihin ja tuottajavastuunalaiset jätteet tuottajien järjestämiin vastaanottopaikkoihin. Kunnilla voi olla myös omia vastaanottopaikkoja puutarhajätteille. Näitä voivat olla esimerkiksi maankaatopaikat, mikäli kuntien maankaatopaikkojen ympäristöluvissa puutarhajätteiden vastaanotto on sallittu. Kuntien järjestämistä omista jätteenkeräykseen liittyvistä tempauksista tai vastaanottopaikoista on syytä sopia Kiertokapula Oy:n kanssa tai tuottajien kanssa, jos kyseessä on tuottajavastuunalainen jäte. Olennaista on, että jätteet ohjautuvat niille tahoille, joilla on oikeus vastaanottaa kyseistä jätettä.

Vastaanottopaikkojen sijainti voi muuttua nopeasti, joten määräykseen ei ole sisällytetty yksityiskohtaista tietoa vastaanottopaikoista. Kiertokapula Oy:n kotisivuilla on esitetty yhtiön järjestämät vastaanottopaikat.

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvien lietteiden toimittaminen käsiteltäväksi on esitetty jätehuoltomääräysten 36 §:ssä.

3 Luku Jätteiden kerääminen kiinteistöllä

13 § Erikseen lajiteltavat jätelajit

Hyötyjätteille annettavilla lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteilla edistetään jätelain 8 §:n mukaista etusijajärjestyksen toteutumista ja jätelain 15 §:n mukaista velvollisuutta pitää erillaiset jätteet erillään. Kunnan velvollisuutena on edistää kierrättämistä siten, että etusijajärjestys toteutuu ja jäteasetuksen 14 §:ssä esitetty kierrätystavoite täyttyy. Tarkoituksena on kannustaa jätteen haltijoita erottamaan hyötyjätteet sekalaisesta yhdyskuntajätteestä.

Erilliskerätty hyötyjäte on kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaa jätettä, joten se tulee toimittaa kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään kuuluvaan vastaanottopaikkaan. Tuottajavastuunalaisen jätteen osalta kiinteistöt tulee jätelain mukaisesti velvoittaa toimittamaan jäte tuottajien vastaanottopaikkaan. Pakkausjätteiden tuottajavastuun tullessa voimaan täysimääräisenä 1.1.2016 lasi-, metalli- ja kartonkipakkausten jätehuolto siirtyy kokonaan tuottajien vastuulle.

Pakkausjätteet muodostavat merkittävän osan erilliskerättävistä hyötyjätteistä. Kunta voi edelleen täyden tuottajavastuun tultua voimaan huolehtia kyseisten pakkausjätteiden täydentävästä kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta tuottajien järjestämään vastaanottopaikkaan (JäteL 35.2 §). Lisäksi kunta voi järjestää täydentävää pakkausjätteen alueellista keräystä (JäteL 47.3 §).

Kunta huolehtii pakkausjätteiden täydentävästä kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta jätehuoltomääräysten 16 ja 17 §:ien mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa erilliskerättyjen pakkausjätteiden noutamista niiltä kiinteistöiltä, joita koskevat jätehuoltomääräyksissä annetut erilliskeräysvelvoitteet tai jotka voivat liittyä pakkausjätteiden kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen vapaaehtoisesti jätehuoltomääräyksissä luetelluin edellytyksin. Jätehuoltomääräysten 13 §:ssä ei päätetä pakkausjätteitä koskevasta kuljetusjärjestelmästä.

Kunta voi huolehtia täydentävästä kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta joko kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena tai kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Liitteessä 1 on esitetty jätelautakunta Kolmenkierron alueen kuntien jätteenkuljetusjärjestelmät myös pakkausjätteiden osalta.

Kiinteistön haltijalla on mahdollisuus järjestää erilliskerätyn pakkausjätteen jätteenkuljetus kiinteistöltä, jos pakkausjätettä ei kuljeteta tuottajan tai kunnan huolehtimassa täydentävässä kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa (JäteL 41.3 §).

14 § Sekalainen yhdyskuntajäte ja kuivajäte

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvilla kiinteistöillä tulee olla jäteastia sekalaiselle yhdyskuntajätteelle tai kuivajätteelle. Kiinteistöillä voi olla myös jätehuoltomääräyksen 8 §:n mukaisia yhteisiä jäteastioita tai 9 §:ssä tarkoitettuja korttelikohtaisia järjestelyjä.

Sekalainen yhdyskuntajäte ja kuivajäte ohjautuvat energiahyödyntämiseen. Etusijajärjestyksen noudattamiseksi on tärkeää, että sekalaisesta yhdyskuntajätteestä ja kuivajätteestä saadaan syntypaikkalajittelun ja erilliskeräyksen kautta eroteltua kaikki kierrätyskelpoiset jakeet. Sekalainen yhdyskuntajäte saa sisältää biojätettä, mutta kuivajäteastiaan sitä ei saa laittaa. Lisäksi on otettava huomioon, että esimerkiksi metalli on tärkeää saada erotettua energiahyödyntämiseen menevästä sekalaisesta yhdyskuntajätteestä ja kuivajätteestä. Jäteastioihin voidaan kuitenkin laittaa esimerkiksi hehkulamppuja ja lasijätettä, joka ei sovellu erilliskeräykseen.

15 § Energiajätteen lajittelu ja kerääminen erikseen

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä sekalainen yhdyskuntajäte ja kuivajäte ohjautuvat energiahyötykäyttöön. Jäte toimitetaan Ekokem Oy:hyn. Energiajakeen muu kerääminen näiltä kiinteistöiltä ei ole sallittua, koska kyseinen jäte kuuluu kunnan jätehuoltojärjestelmään.

16 § Asumisessa syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Hyötyjätteille annettavilla lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteilla edistetään jätelain 8 §:n mukaisen etusijajärjestyksen toteutumista. Erilliskeräysvelvoitteilla vaikutetaan myös energiahyödyntämiseen ohjautuvan sekalaisen yhdyskuntajätteen ja kuivajätteen laatuun, sillä esimerkiksi metalli ja lasi haittaavat polttoprosessia. Kiinteistöittäisellä hyötyjätteiden keräysvelvoitteilla helpotetaan myös asukkaiden jätteiden lajittelua.

Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet koskevat ainoastaan taaja-asutusalueita, joilla tarkoitetaan rakennettuja kunnan asemakaava-alueita ja rakennettuja yleiskaavassa asumiseen tarkoitettuja alueita. Taaja-asutusalueeseen eivät kuulu ranta-asemakaava- ja rantayleiskaava-alueet. Lisäksi määräyksessä mahdollistetaan lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen liittyminen hyötyjätteiden kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen taaja-asutusalueella ja keräysreittien varrella. Näiden kiinteistöjen osalta liittyminen tapahtuu sopimalla asiasta kuljetusjärjestelmästä riippuen kunnan, Kiertokapula Oy:n tai jätteenkuljetusyrityksen kanssa.

Muissa tapauksissa kunnalla ei ole velvollisuutta tarjota hyötyjätteiden kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen palvelua. Hyötyjätteiden pakollisen tai vapaaehtoisen kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle jäävillä kiinteistöillä kiinteistön haltija voi sopia itse jätteenkuljettajan kanssa pakkausjätteiden kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta niin halutessaan (JäteL 41.3 §). On huomattava, että edellä mainittu oikeus koskee ainoastaan pakkausjätteitä, ei muita hyötyjätteitä.

Lasi-, metalli- ja kuitupakkausjätteet tulee lajitella tuottajan antamien ohjeiden mukaan. Tuottajalla ei ole velvollisuutta vastaanottaa muuta kuin tuottajien antamien ohjeiden mukaisesti lajiteltua pakkausjätettä. Pakkausjäteasetuksen 9 §:n mukaan tuottajien tulee järjestää muovipakkausjätteen keräämistä varten alueellisten keräyspaikkojen verkosto viimeistään 1.1.2016. Jätelautakunta Kolmenkierron alueelle tulee myös muovipakkausjätteen alueellisia keräyspaikkoja. Kiinteistöittäistä muovipakkausjätteen erilliskeräysvelvoitetta ei kuitenkaan ole määrätty jätehuoltomääräyksissä.

Biojätteen ja kuitupakkausjätteen erilliskeräysvelvoite laajenee koskemaan 5–9 asuinhuoneiston kiinteistöjä. Siirtymäaika velvoitteen järjestelyihin on 31.12.2015 saakka. Biojätteen lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitetta ei tarvitse soveltaa, mikäli kiinteistöillä syntyvä biojäte kompostoidaan määräysten 19 §:n mukaisesti.

Jätelain 49.2 §:n mukaan paperituotteiden tuottajan on järjestettävä käytöstä poistettujen paperituotteiden kuljetus maksutta kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanottoaikaista, jos kiinteistö sijaitsee muulla kuin pientalo- tai haja-asutusalueella. Jätelain 50 §:n mukaan kiinteistöjen tulee kuitenkin järjestää paperinkeräystä varten keräysastia.

17 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Määräyksessä annetut lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin jätelain 32 §:n perusteella kuuluvia kiinteistöjä, jotka eivät ole asuinkiinteistöjä. Lisäksi kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden (JäteL 33 §) perusteella kunnan jätehuoltojärjestelmään jätteensä toimittavat kiinteistöt voidaan velvoittaa noudattamaan määräyksen lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteita.

Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet koskevat ainoastaan taaja-asutusalueita, joilla tarkoitetaan rakennettuja kunnan asemakaava-alueita ja rakennettuja yleiskaavassa asumiseen tarkoitettuja alueita. Etusijajärjestyksen noudattamisen edistämiseksi määräyksessä mahdollistetaan lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen liittyminen hyötyjätteiden kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen taaja-asutusalueella ja keräysreittien varrella.

Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet on määritelty jätteiden kertymisen perusteella. Kullekin jätejakeelle on määritetty syntyvään jätemäärään perustuva keräysraja kuukaudessa tai viikossa. Jättemäärät on arvioitu siten, että voidaan olettaa jätteiden kertymisen olevan säännöllistä. Erilliskeräykseen velvoittavat jättemäärät on pyritty Kuntaliiton jätehuoltomääräysten mallin mukaan määrittämään siten, että kutakin jätejätettä syntyisi keskimäärin 660 litraa kuukaudessa.

Kaikki kiinteistöt, joilla syntyy merkittäviä määriä biojätettä, on pyrittävä saamaan biojätteen erilliskeräyksen piiriin. Tällaisia ovat esimerkiksi koulut, joissa on ruokala tai keittiö.

Määräysten 16 §:stä poiketen muilla kuin asuinkiinteistöillä lajittelu- ja erilliskeräysvelvoite koskee pahvipakkausjätteitä ja puujätettä. Näiden kiinteistöjen toiminnassa pahvipakkauksia ja puujätettä oletetaan syntyvän enemmän kuin kotitalouksissa.

18 § Muut erikseen kerättävät jätteet

Muita erikseen kerättäviä jätelajeja ovat muut tuottajavastuunalaiset jätteet kuin pakkausjätteet sekä vaaralliset jätteet ja erityisjätteet. Pakkausjätteiden lisäksi tuottajavastuunalaisia jätteitä ovat sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, keräyspaperi, romuajoneuvot, ajoneuvojen renkaat, akut ja paristot. Nämä jätteet on kerättävä erikseen ja toimitettava tuottajan järjestämiin vastaanottoaikkoihin. Vaarallisista jätteistä ja erityisjätteistä määrätään jätehuoltomääräysten 10 luvussa ja kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvista lietteistä luvussa 8.

Rakennus- ja purkujätteelle annetaan jäteasetuksen 16 §:ssä tarkat erilliskeräysvelvoitteet, jotka koskevat niin elinkeinotoimintaa kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia kiinteistöjä. Asuinkiinteistöillä syntyvä rakennus- ja purkujäte kuuluu kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin ainoastaan siinä tapauksessa, että se on peräisin kiinteistön haltijan omatoimisesta remontoinnista tai silloin kun kiinteistön haltija vastaa itse rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta hankkiessaan palveluita yrityksiltä. Mikäli remointipalveluita tarjoava yritys vastaa asuinkiinteistöillä syntyvän rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta, on se elinkeinotoiminnan jätettä, eikä siitä voida antaa jätehuoltomääräyksissä määräyksiä.

Puutarhajäte voidaan käsitellä omatoimisesti määräysten 19 §:n mukaisesti tai toimittaa Kiertokapula Oy:n vastaanottoaikkoihin tai kunnan järjestämiin vastaanottoaikkoihin, joita ovat esimerkiksi kuntien maankaatopaikat, mikäli niillä on ympäristölupa vastaanottaa puutarhajätteitä. Kuntien tulisi ilmoittaa järjestämästään puutarhajätteen keräyksestä Kiertokapula Oy:lle.

4 Luku Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen

19 § Kompostointi

Biojätteen kompostointi on suositeltavaa kiinteistöillä, jotka eivät kuulu biojätteen erilliskeräyksen piiriin. Kompostointi edistää etusijajärjestyksen toteutumista. Mikäli kiinteistöllä kompostoidaan siellä syntyvä biojäte, voidaan jäteastian tyhjennysväli tulkita kuivajäteastian pisimmän tyhjennysvälin mukaan. Määräysten 26 §:n mukaan kuivajäteastian pisin tyhjennysväli on kahdeksan (8) viikkoa.

Jätelain 91.2 §:n perusteluissa (HE 199/2010, s. 116) todetaan, että jätehuoltomääräyksissä voidaan määrätä muun kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan jätteen pienimuotoisesta omatoimisesta käsittelystä jätteen syntypaikalla. Siten määräysten 19 § koskee suurimmalta osin myös elinkeinotoiminnan harjoittamista.

Kiinteistökohtaisessa kompostorissa voidaan kompostoida elintarvikejätettä, puutarhajätettä, kuivakäymäläjätettä ja tietyin edellytyksin vähäisiä määriä jätevesilietteitä (ks. 37 §). Jotta kompostointi onnistuu, on kompostorin ylläpitoon ja hoitoon kiinnitettävä huomiota. Lisäksi korostetaan, että kompostoriin ei saa laittaa maatumatonta jätettä.

Kompostorin sijoittamiseen kiinteistöllä on määrätty etäisyydet naapurin rajasta, talousvesikaivosta ja vesialueesta. Etäisyysvaatimusten tarkoituksena on ehkäistä ympäristö- tai terveyshaittoja sekä helpottaa valvontaa mahdollisissa riitatilanteissa. Viiden (5) metrin etäisyysvaatimus tontin rajasta ei kuitenkaan koske kompostia, joka sisältää ainoastaan risuja ja lehtiä. Risu- ja lehtikompostit eivät tällöin saa sisältää elintarvikekompostin jälkikompostia tai syötäviä, kuten juureksia, omenoita tai naatteja.

Jätelain 41.2 § mahdollistaa myös useamman kiinteistön yhteiskompostoinnin. Mikäli samaa kompostoria käyttää useampi kuin kolme (3) huoneistoa, kompostorin asianmukaisen käytön kannalta on tarpeen nimetä sille vastuuhenkilö. Vähintään viiden (5) asuinhuoneiston kompostoinnista tulee tehdä ilmoitus jätehuoltoviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus on tarpeen erityisesti taaja-asutusalueella, jossa vähintään viiden (5) asuinhuoneiston järjestämä kompostointi korvaa määräysten 16 §:ssä esitetyn velvoitteen biojätteen erilliskeräyksestä.

Elintarvike- tai ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota hygieniaan ja hajuhaittojen torjumiseen. Näiden jätteiden kompostointiin käytettävän kompostorin pitää olla tarkoitukseen soveltuva, suljettu ja hyvin ilmastoitu kompostori, johon haittaeläinten pääsy on estetty. Elintarvikejätettä kompostoitaessa kompostorin tulee olla lämpöeristetty. Kompostorin ei kuitenkaan tarvitse olla lämpöeristetty, kun elintarvikejätettä kompostoidaan kesäaikana taaja-asutusalueen ulkopuolella.

Erityisesti elintarvike- ja ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee varmistua, että jäte on täysin kompostoitunut ennen sen poistamista kompostorista. Kompostoitaessa käymäläjätettä, lemmikkieläinten ulosteita sekä puhdistamolietteitä tulisi huolehtia siitä, että komposti saavuttaisi taudinaiheuttajien tuhoamisen kannalta tarvittavan lämpötilan 60–70°C. Esimerkiksi kuivakäymäläjäte voi vaatia jälkikompostoinnin kompostorin ulkopuolella.

Jätemyllyt ovat vesihuoltolaitoksen kannalta ongelmallisia ja ne voivat aiheuttaa merkittäviä ongelmia viemäriverkostossa. Samoin paistorasvojen ja öljyjen sekä muun ylimääräisen rasvan johtaminen jätevesiviemäriin aiheuttaa haittoja vesihuoltolaitoksen toiminnalle.

20 § Jätteen polttaminen

Jätteiden omatoiminen polttaminen on lähtökohtaisesti kielletty, ellei sitä sallita kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä (JäteL 41.2 §). Määräyksessä esitetään tilanteet, joissa jätteen polttaminen on mahdollista.

Taaja-asutusalueen ulkopuolella sallitaan risujen, oksien, käsittelemättömän puujätteen ja vastaavien kasviperäisten jätteiden polttaminen avopolttana, jos se ei aiheuta haittaa tai vaaraa ympäristölle tai terveydelle ja poltettavien jätteiden määrä on vähäinen. Käsitellyn puujätteen polttamista ei voi sallia.

Kiinteistön lämmitysjärjestelmässä poltettavaksi sallitaan käsittelemätön puujäte sekä risut ja oksat. Sytykkeinä voidaan käyttää vähäisessä määrin paperia, pahvia ja kartonkia. Muiden jätteiden, kuten polttokelpoisen muovin, polttamista ei voi sallia kiinteistöjen tulipesissä, sillä niissä ei ole palamiselle optimaaliset olosuhteet. Jätehuoltomääräyksissä ei voi ohjata tai hyväksyä tuottajavastuunalaisia jät-

teitä poltettavaksi. Keräyspaperia sekä kartonki- ja pahvijätettä haluttaisiin tavallisimmin hävittää polttamalla. Näille jättejakeille on kuitenkin olemassa keräysverkosto ja hyödyntämisprosessit.

Perustusten varassa kiinteästi seisova rakennus ei yleensä ole jätettä, vaikka se olisi saanut purkuluvan. Rakennuksesta puretut osat sen sijaan luokitellaan jätteiksi. Koska rakennus itsessään ei yleensä ole jätettä, se ei siten kuulu jätelain 3 §:n soveltamisalan piiriin (HE 199/2010, s. 63). Mikäli rakennusta pidettäisiin jätteenä, voisi sen polttamiseen tulla sovellettavaksi valtioneuvoston asetus jätteen polttamisesta (VNA 151/2013). Rakennusten polttaminen soveltuu lähinnä vain niihin hallittuihin tapauksiin, joissa pelastustoimi voi käyttää rakennusta harjoituskohteena.

Rakennusvalvontaviranomainen tarkastelee rakennuksen purkamista maankäyttö- ja rakennuslain nojalla ja selvittää, onko rakennuksen purkaminen ylipäättään mahdollista. Purkulupaa tarkastellaan vain maankäyttö- ja rakennuslain näkökulmasta. Tarkastelussa ei oteta kantaa purkamismenettelyyn, kuten rakennuksen polttamiseen pelastuslaitoksen harjoituksena. Rakennuksen hävittämistä polttamalla tulee tarkastella myös ympäristön pilaantumisen näkökulmasta. Siten rakennusten hävittäminen polttamalla soveltuu parhaiten kunnan ympäristönsuojelumääräyksiin. Mikäli rakennusten polttamisesta ei ole ympäristönsuojelumääräystä, viranomainen voi harkita ympäristönsuojelulain (527/2014) 180 §:n mukaisen yksittäisen määräyksen antamista pilaantumisen ehkäisemiseksi.

21 § Jätteen hautaaminen

Jätteen hautaaminen on lähtökohtaisesti kielletty, ellei siitä määrätä kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä (JäteL 41.2 §). Kuolleiden lemmikkieläinten hautaaminen on mahdollista Elin- tarvikevirasto Eviran ohjeiden mukaisesti. Ohjeet löytyvät Eviran internetsivuilta. Näissä jätehuoltomääräyksissä ei ole erikseen annettu tarkkoja ohjeita lemmikkieläinten hautaamisesta.

22 § Jätteen hyödyntäminen omassa maarakentamisessa

Jätteen hyödyntäminen omassa maarakentamisessa on lähtökohtaisesti kielletty, ellei sitä erikseen sallita jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä (JäteL 41.2 §).

Kiinteistöllä syntyneen pilaantumattoman tiili- ja betonimurskeen pienimuotoinen hyödyntäminen maarakentamisessa kuuluu jätelain 41.2 §:n mukaiseen omalla kiinteistöllä tapahtuvaan pienimuotoiseen jätteen omatoimiseen käsittelyyn. Tiili- ja betonimurskeen hyödyntäminen on oltava niin pienimuotoista, että sovellettavaksi eivät tule jäteverolain (1126/2010) ja valtioneuvoston asetuksen kaatopaikoista (VNA 331/2013) säännökset. Tiili- ja betonimurskeen hyödyntäminen tulee olla kertaluonteista eikä se saa olla ammattimaista toimintaa. Hyödyntämisen tarkoituksena on korvata luonnonki- viainesta murskeella.

Tiili- ja betonimurskeen hyödyntämistä omassa maarakentamisessa koskevat määräykset soveltuvat parhaiten ympäristönsuojelumääräyksiin, sillä ne tähtäävät ympäristön pilaantumisen estämiseen. Mikäli kunnassa ei ole voimassa olevia ympäristönsuojelumääräyksiä kyseisestä asiasta, voidaan nämä hyödyntämistä koskevat määräykset ottaa jätehuoltomääräyksiin.

Jätehuoltomääräyksiä ei sovelleta tiili- ja betonijätteen käsittelyyn, joka on ammattimaista tai laitos- maista. Tiili- ja betonijätteen hyödyntäminen maarakentamisessa voi olla ympäristöluvanvaraista toi- mintaa. Valtioneuvoston asetuksen ympäristönsuojelusta (713/2014) 2 §:n kohdan 12 b mukaan pi- laantumattoman maa-ainesjätteen, betoni-, tiili- tai asfalttijätteen tai pysyvän jätteen muu käsittely kuin sijoittaminen kaatopaikalle on ympäristöluvanvaraista. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee ympäristölupahakemuksen, kun käsiteltävä määrä on alle 50 000 tonnia vuodessa.

Jätehuoltomääräyksiä ei myöskään sovelleta kohteisiin, joissa betoni- ja tiilijätettä hyödynnetään val- tioneuvoston asetuksen eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (MARA-asetus, VNA 591/2006) perusteella. Myös MARA-asetus koskee jätteiden laitos- tai ammattimaista hyödyntämistä.

MARA-asetuksen 2.1 §:n mukaan jätteiden käyttökohteita ovat yleiset tiet, kadut, pyörätiet ja jalka- käytävät sekä niihin välittömästi liittyvät tienpitoa tai liikennettä varten tarpeelliset alueet, pysäköinti- alueet, urheilukentät sekä virkistys- ja urheilualueiden reitit, ratapihat sekä teollisuus-, jätteenkäsitte- ly- ja lentoliikenteen alueiden varastointikentät ja tiet. Melusteet eivät kuulu asetuksen käyttökohte- iin.

Jätehuoltomääräysten 22 § koskee ainoastaan kunnan yhdyskuntajätehuollon järjestämisvastuun pii- riin kuuluvaa jätettä. Siten jätehuoltomääräyksillä ei voida määrätä muusta kuin kiinteistön omasta toiminnasta syntyvän jätteen omatoimisesta käsittelystä. Määräyksessä on kuitenkin esitetty, että muusta mineraaliperäisten jätteiden (tiili ja betoni) käytöstä maarakentamisessa tulee ilmoittaa kun- nan ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristöluvan tarpeen selvittämiseksi. Tiili- ja betonimurskeen

hyödyntämisestä tehdään aina ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka tarkastelee ilmoituksessa esitetyn toiminnan ympäristöluvanvaraisuutta, oli kysymyksessä kiinteistön omasta toiminnasta syntyvä jäte tai muualta tuotu jäte kuten betonituotetehtailta tuotu betonimurske.

Ylijäämämaata ei luokitella jätteeksi, jos se on puhdasta ja sen hyödyntäminen on suunnitelmallista ja varmaa eli hyödyntämistapa ja -paikka on esitetty esimerkiksi rakennusluvassa tai tiesuunnitelmassa. Tällaisen ylijäämämaan hyödyntämistä ei siten voida säädellä jätehuoltomääräyksissä.

5 Luku Jäteastiat

23 § Jäteastiatyypit

Jätelain 40 §:n mukaan kiinteistön haltija on velvollinen järjestämään jätteille vastaanottopaikan. Jäteasetuksen 10 § velvoittaa kiinteistön haltijan, kunnan, jätteen haltijan, tuottajan, jakelijan ja muun toimijan huolehtimaan siitä, että vastaanottopaikassa on riittävä määrä kannellisia säiliöitä, maahan upotettavia syväkeräyssäiliöitä, jätelavoja tai muita jäteastioita, jotka soveltuvat kerättäville jätelajeille.

Kiinteistöllä tulee olla riittävä määrä jäteastioita ottaen huomioon kiinteistöllä syntyvä jätemäärä, jätehuoltomääräysten mukaiset erilliskeräysvelvoitteet ja jäteastioiden tyhjennysvälit. Jäteastiat on aina pystyttävä sulkemaan. Toisaalta tarpeeseen nähden liian suuria jäteastioita käyttämällä ei voi perustella jätehuoltomääräyksistä poikkeavaa pidempää jäteastian tyhjennysväliä.

Mikäli kiinteistö vastaa jäteastian hankkimisesta, voidaan jätehuoltomääräyksissä listata kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa käytettävät vaihtoehtoiset jäteastiat. Jäteastioita lueteltaessa ei voida suosia tietyn valmistajan jäteastioita, vaan määräyksissä kuvataan niiden teknisiä ominaisuuksia. Jäteastiatyyppejä määriteltäessä on hyvä keskustella alueella toimivien jätteenkuljettajien kanssa jäteastiatyyppien vaikutuksesta kuljettajien työturvallisuuteen. Määräyksessä esitetystä esimerkkilistasta on esitetty tavanomaisimmat kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa käytettävät jäteastiat.

Velvoittaminen standardin mukaisiin jäteastioihin on perusteltua, sillä markkinoilla on myös muita kuin standardin mukaisia sanallisen määritelmän täyttäviä jäteastioita, jotka voivat rikkoutua helpommin esimerkiksi kippaustilanteessa.

Jätehuoltomääräyksissä on mahdollistettu myös muunlaisen jäteastian käyttö sopimalla asiasta Kierotokapula Oy:n tai jätteenkuljetusyrityksen kanssa. Näin voidaan edistää uusien innovaatioiden käyttöön ottamista ja siten parantaa esimerkiksi jätteenkuljettajan työturvallisuutta.

24 § Jäteastian merkitseminen

Jäteasetuksen 10 § velvoittaa merkitsemään jäteastioihin niihin kerättävän jätelajin ja keräyksestä vastaavan yhteisön yhteystiedot.

Lisäksi jäteastiaan on merkittävä jäteastian haltijan tiedot tilanteissa, joissa jäteastia ei ole kiinteistön välittömässä läheisyydessä. Tällöin mahdollisiin ongelmiin voidaan puuttua tehokkaasti.

25 § Jäteastioiden täyttäminen

Jäteastioiden täyttämisestä säädetään jäteasetuksen 10 §:ssä, jonka mukaan jäteastioiden käytöstä ja tyhjennyksestä ei saa aiheutua loukkaantumisen vaaraa käyttäjälle tai tyhjentäjälle eikä muuta vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Jätehuoltomääräyksissä täsmennetään jäteasetuksen 10 §:ää määrittelemällä, mitä jäteastioihin voidaan laittaa ja miten jätteet tulee pakata. Käsin siirrettäville jäteastioille on asetettu myös viitteelliset maksimipainot.

Määräyksessä on annettu mahdollisuus sijoittaa jäte tilapäisesti jäteastian läheisyyteen, silloin kun jäte ei mahdu jäteastiaan. Tämä ei kuitenkaan koske aluekeräysjärjestelmää käyttäviä kiinteistöjä. Jätteen sijoittamisesta jäteastian ulkopuolelle ei saa aiheutua haittaa tai vaaraa vastaanottopaikalla tai jätteenkuljetukselle. Jätteen sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle ei saa myöskään aiheuttaa työturvallisuusriskiä, joten ylimääräiselle jätteelle on annettu 15 kg:n painorajoitus.

Määräyksessä on esitetty konkreettinen lista jätteistä, joita ei saa sijoittaa seka- tai kuivajäteastiaan. Listauksen tarkoituksena on edistää asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon toteutumista.

Kiertokapula Oy:n alueella biojätettä ei saa pakata biohajoavaan pussiin, vaan se on pakattava muovipussiin tai paperiin. Biojäte toimitetaan St1 Biofuels Oy:n Bionolix -laitokselle, joka tuottaa biojätteestä bioetanolia liikenteen polttoaineeksi. Biohajoavat pussit aiheuttavat häiriöitä kyseisen laitoksen toiminnalle.

26 § Tyhjennysvälit

Määräyksessä esitetyt jäteastioiden tyhjennysvälit koskevat kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvia asuinkiinteistöjä sekä muita kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvia kiinteistöjä.

Jäteasetuksen 10 § velvoittaa tyhjentämään jäteastiat niin usein, että jätteistä voidaan aina sulkea, jäte mahtuu astiaan eikä jätteestä aiheudu ympäristön likaantumista tai roskaantumista taikka hajua tai muuta hygieenistä haittaa. Hygieenisiä haittoja tai hajuhaittoja aiheutuu yleensä muiden jätteiden seassa olevasta biojätteestä. Sekalaisen yhdyskuntajätteen sekaan voi laittaa biojätettä. Kun sekalaisen yhdyskuntajätteen joukkoon ei laiteta biojätettä, käytetään Kiertokapula Oy:n alueella jätteestä nimitystä kuivajäte. Kuivajäteastian pisin tyhjennysväli on kahdeksan (8) viikkoa. Sekalaisen yhdyskuntajätteen pisin tyhjennysväli on taas kesäaikana kaksi (2) viikkoa ja talviaikana neljä (4) viikkoa. Biojätteen kompostoinnilla tai erilliskeräyksellä on siten vaikutusta jäteastian tyhjennysväleihin.

Biojätteen jätteistä on hajuhaittojen vuoksi tyhjennettävä kesäaikana viikoittain ja talviaikana kahden (2) viikon välein. Syväkeräyssäiliöihin kerättävän biojätteen osalta tyhjennysväli on neljä (4) viikkoa ympäri vuoden. Mikäli pienet kiinteistöt kokevat biojäteastian viikoittaisen tyhjentämisen liian tiheäksi tai kalliiksi, voidaan heille suositella biojätteen yhteisastian perustamista muiden lähellä sijaitsevien kiinteistöjen kanssa tai yhteisen kompostorin hankkimista.

Hyötyjätteiden jäteastian tyhjennysvälin tulee olla sellainen, ettei hyötyjätteitä sijoiteta sekalaisen yhdyskuntajätteen joukkoon hyötyjätteiden jäteastioiden täyttymisen vuoksi. Hyötyjätteiden tyhjennysvälin tulee myös vastata jätteiden kertymää. Hyötyjätteiden jäteastioiden pisimmät tyhjennysvälit ovat melko harvoja, joten kiinteistön haltijoiden kannattaa tiedostaa, ettei jätteistä tarvitse tyhjentää liian usein. Jäteastioiden 25 §:ssä esitetyt painorajoitukset voivat kuitenkin vaikuttaa tyhjennysväleihin, vaikka jätteistä eivät olisikaan täynnä.

Jäteastioiden tyhjennysvälin pidentämisestä ilmoitetaan suoraan jätehuollon järjestävälle taholle silloin, kun tyhjennysvälit ovat jätehuoltomääräysten mukaisia. Jätehuollon järjestävät tahot ilmoitetaan näissä tapauksissa myös kompostoinnista, jonka tulee tapahtua määräysten 19 §:n mukaisesti. Jätehuollon järjestävät tahot on esitetty jätehuoltomääräysten liitteessä 1 ja ne ovat samat kuin liitetyssä kiinteistöittaiseen jätteenkuljetukseen. Määräyksen taulukossa esitettyä jäteastian pisintä tyhjennysväliä pidemmistä tyhjennysväleistä tulee hakea poikkeamista jätehuoltomääräyksistä. Poikkeamista haetaan jätehuoltoviranomaiselta.

Mikäli vapaa-ajanasuntoa käytetään vain kesäaikana, kiinteistöittaisen jäteastian tyhjennys voidaan sopia kesäajaksi tai ajaksi, jolloin vapaa-ajan asuntoa aktiivisimmin käytetään. Jäteastian tyhjentämisestä sovitaan jätehuollon järjestävän tahon kanssa jätehuoltomääräysten liitteen 1 mukaisesti.

Asumisessa ja muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien liesäiliöiden tyhjentämisestä määrätään erikseen määräysten 36 §:ssä.

27 § Kunnossapito ja pesu

Jäteasetuksen 10 §:n mukaan jätteistä on pidettävä kunnossa ja puhdistettava riittävän usein siten, että keräyksestä ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jäteastioiden tulee olla ehjiä, jotta haittaeläimet eivät pääse niihin eikä mahdollisia nesteitä pääse valumaan ympäristöön. Määräys liittyy myös työturvallisuuteen. Määräyksessä täsmennetään jäteasetuksen 10 §:ää määrämällä jäteastioiden puhdistamistiheydestä.

6 Luku Jätteen keräyspaikat

28 § Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset

Jäteasetuksen 10 §:n mukaan keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy, ja jäte on voitava kuormata turvallisesti. Jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä vastaanottoaikan järjestämisestä ja jäteastioiden sijoittamisesta. Jäteastioiden sijoittamista koskevia määräyksiä on usein myös kuntien rakennusjärjestyksissä, jotka tulee ottaa huomioon tätä määräystä sovellettaessa.

Jäteastioiden sijoittamiseen liittyvät asiat vaikuttavat merkittävästi työturvallisuuteen. Jäteastioiden liikkuttaminen ja kuormaaminen sekä työntekijöiden liikkuminen alueella pitää pystyä tekemään turvallisesti.

Tähän määräykseen on sisällytetty toimivaltamenettely jäteastian sijoittamispaikan määrittämisestä. Jätehuoltoviranomainen määrittää keräyspaikan, jos jätteenkuljetusurakoitsija ja kiinteistön haltija (kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus) tai kuljetusten järjestäjä ja kiinteistön haltija (kunnan järjestämä jätteenkuljetus) eivät pääse sopimukseen jäteastian sijoituspaikasta.

29 § Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen

Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen tulee järjestää siten, että jätteenkuljettaja pääsee helposti kuormaamaan jätteen sen kuljettamista varten.

30 § Alueelliset jätteiden keräyspaikat (sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspisteet ja hyötyjättepisteet)

Alueellisiksi keräyspaikoiksi luokitellaan mm. kunnan, Kiertokapula Oy:n ja tuottajien järjestämät keräyspaikat.

Alueelliselle keräyspaikalle saa toimittaa ainoastaan sellaisia jätteitä, joita varten siellä on jäteastia, eikä jätteitä saa jättää jäteastioiden ulkopuolelle. Alueellisesta jätteiden keräyspaikasta vastaavan tahon on huolehdittava keräyspaikan ylläpidosta ja toimivuudesta. Määräyksessä annetut velvoitteet on annettu roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Määräyksessä on myös esitetty aluekeräyspaikkojen perustamiseen liittyviä lupa- ja ilmoitusmenettelyjä. Alueellisen jätteiden keräyspaikan perustamiseen on oltava maanomistajan ja jätehuoltoviranomaisen lupa. Jos kyseessä on rakennelma, vaaditaan siihen rakennusvalvontaviranomaisen lupa. Jätelain 100 §:n mukaan jätteen ammattimaisesta keräystoiminnasta tulee tehdä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten.

7 Luku Jätteenkuljetus

31 § Kuormaaminen

Jätteiden kuormaaminen koskee pääosin jätteenkuljettajia. Jäteasetuksen 10 §:n mukaan kuormaaminen tulee ajoittaa siten, että läheisyydessä asuville ja oleskeleville ei aiheudu melu- tai muuta häiriötä. Kuormausajat koskevat myös elinkeinotoimintaa, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen toteutukseen. Kuormausajoilla ehkäistään melun syntymistä, joka voi olla terveystahaitta.

Kuormaaminen on tarpeen sallia myös lauantaisin ja pyhäpäivinä, jotta jätehuollosta pystytään huolehtimaan esimerkiksi pääsiäisen aikana. Jätteen kuormauksessa jätteitä voi myös levitä ympäristöön. Jätteenkuljettajan on huolehdittava, ettei kuormauksesta aiheudu roskaantumista.

Suurempien jäte-erien kokoaminen tilapäisesti suurempaan kuljetusvälineeseen esimerkiksi siirtolavalle sallitaan, jos siihen on saatu maanomistajan lupa. Jäte-erät voivat olla esimerkiksi remontti- tai putarhajätteitä, joita syntyy ajoittain tai tilapäisesti paljon.

32 § Kuljettaminen

Kuljettamista koskevat määräykset koskevat pääosin jätteenkuljettajia. Jätelain 94 §:n mukaan jätteen ammattimaista kuljettamista harjoittavan yrityksen on tehtävä hakemus toiminnan hyväksymiseksi alueellisen ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin. Jätelain 95 §:ssä on esitetty jätehuoltorekisteriin hyväksymisen edellytykset, joiden mukaan toimintaa tulee harjoittaa jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti ja ammattitaitoisesti eikä toiminnasta saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Toiminnassa käytettävän laitteiston ja kaluston tulee myös olla teknisesti asianmukaista.

Kuljettamista koskevan määräyksen tavoitteena on varmistaa, että jätteiden kuljettamisesta ei aiheudu ympäristön roskaantumista tai haittaa ympäristölle tai terveydelle. Jäteasetuksen 11 § velvoittaa kuljettamaan jätteet tiiviissä pakkauksessa, umpinaisessa kuljetusvälineessä tai muuten peitettynä. Vastuussa jätteiden asianmukaisesta kuljetuksesta on jätteenkuljettaja.

Jätelain 15 §:n mukaan lajiltaan ja laadultaan erilaiset jätteet on kerättävä ja pidettävä jätehuollossa toisistaan erillään siinä laajuudessa kuin se on terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan ehkäisemiseksi, etusijajärjestyksen noudattamiseksi taikka jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi tarpeellista sekä teknisesti ja taloudellisesti mahdollista. Siten erilliskerätyt tai erilaatuiset jätteet voidaan kuljettaa samassa säiliössä vain silloin, kuin se ei aiheuta haittaa niiden kierrättämiselle tai hyödyntämiselle. Tilanne on kuitenkin ainakin toistaiseksi poikkeuksellinen.

Jätelain 121 § määrää siirtoasiakirjan laatimisveloitteesta vaaralliselle jätteelle, sako- ja umpikaivolietteelle, hiekan- ja rasvanerotuskaivojen lietteelle, pilaantuneelle maa-ainekselle ja muulle rakennus- ja purkujätteelle kuin pilaantumattomalle maa-ainekselle. Koska jätehuoltomääräykset koskevat siirtoasiakirjan laatimisen osalta myös elinkeinotoimintaa, jätehuoltomääräyksiin on kirjattu jätejakeita, jotka eivät varsinaisesti kuulu kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin. Näitä jakeita ovat esimerkiksi hiekan- ja rasvanerotuskaivojen lietteet ja pilaantuneet maa-ainekset.

Siirtoasiakirjassa on oltava valvonnan ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot jätteen lajista, laadusta, määrästä, alkuperästä, toimituspaikasta ja -päivämäärästä sekä kuljettajasta. Jäteasetuksen 24 §:ssä määritellään tarkemmin siirtoasiakirjaan kirjattavat tiedot.

Mikäli em. jäte noudetaan kotitaloudesta, jätteen kuljettajan on jätteen haltijan sijasta laadittava siirtoasiakirja sekä huolehdittava asiakirjan antamisesta vastaanottajalle ja sen säilyttämisestä.

33 § Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen

Kunnan jätehuoltoviranomainen ylläpitää jätelain 143 §:n mukaista rekisteriä jätteen kuljetuksista. Rekisterin ylläpitoa varten jätehuoltoviranomainen tarvitsee kuljetuksiin liittyviä tietoja jätteen kuljet-tajilta.

Jätelain 39 §:n mukaan jätteen kuljettajan on vuosittain annettava tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöistä, joilta jätettä on noudettu, sekä jäteastioiden tyhjennyskerroista kiinteistöittäin ja jätelajeittain. Kunnan jätehuoltoviranomainen voi pyytää toimittamaan tiedot neljännesvuosittain, jos tämä on toiminnan seuraamiseksi tarpeellista. Velvollisuutta täsmennetään jäteasetuksen 26 §:ssä.

Jätehuoltomääräyksissä on esitetty, että kuljetustiedot tulee toimittaa jätehuoltoviranomaiselle vähintään kerran vuodessa tai jätehuoltoviranomaisen edellyttämän aikataulun mukaisesti. Määräykseen on kirjattu täsmällisesti ainoastaan vähimmäisvaatimus tietojen toimittamisen tiheydestä. Jätehuoltoviranomaisella on kuitenkin oikeus pyytää kuljetustiedot tiheimmin jätelain 39 §:n mukaisesti.

Jotta tietojen siirtäminen kuljetusrekisteriin olisi mahdollisimman tehokasta, tiedot on toimitettava sähköisesti muokattavissa olevassa muodossa. Pelkkä sähköinen muoto ei riitä, sillä tällöin tiedot voidaan toimittaa esimerkiksi pdf-muodossa, josta tietoja ei voida muokata.

Jätelain 91 §:ää koskevassa hallituksen esityksessä (HE 199/2010 vp, s. 113) on esitetty, että jätehuoltomääräyksillä voitaisiin täsmentää lain 39 §:ssä säädettyjä jätteenkuljettajaan kohdistuvia tiedonantovelvollisuuksia. Määräyksillä voidaan määrätä, milloin ja missä muodossa tiedot olisi annettava kunnan jätehuoltoviranomaiselle.

Jätteenkuljettajaa ei voida velvoittaa hankkimaan jotain tiettyä maksullista ohjelmistoa. Tiedot voidaan kuitenkin vaatia toimitettavaksi tekstinkäsittely- tai taulukkolaskentaohjelmalla muokattavissa olevassa muodossa, sillä kyseisistä ohjelmista on tarjolla myös ilmaisversioita.

34 § Jätteiden kuljettaminen jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikkoihin

Tämä jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikkoja koskeva määräys on tarkoitettu jätteenkuljettajille. Kotitalouksia koskevat määräykset jätteiden toimittamisesta esimerkiksi hyötyjätepisteille tai jäteasemille on annettu 12 §:ssä.

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat ja kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen luovutetut jätteet on kuljetettava Kiertokapula Oy:n osoittamaan paikkaan. Jätteitä ei saa kuljettaa muihin vastaanottopaikkoihin. Tuottajavastuunalaiset pakkausjätteet veloitetaan jätelain mukaisesti kuljettamaan tuottajien järjestämään vastaanottopaikkaan.

Vastaanottopaikkojen sijainti voi muuttua nopeasti, joten määräyksiin ei ole sisällytetty yksityiskohtaista tietoa vastaanottopaikoista. Kiertokapula Oy:n kotisivuilla on esitetty yhtiön järjestämät vastaanottopaikat.

Jätehuoltomääräyksissä tuodaan esille myös yleiset vastaanotto- ja käsittelypaikkojen käyttämistä koskevat veloitteet ja käytännöt.

35 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen

Jätehuoltomääräyksissä voidaan mahdollistaa kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen tilanteissa, joissa kiinteistö on tyhjiällä ja käyttämättömänä. Keskeytyksen tulee aina olla määräaikainen. Sitä voidaan tarpeen mukaan jatkaa määräajan päättyessä.

Jotta keskeytys voidaan myöntää, on arvioitava millaisen ajan kiinteistö voi olla tyhjiällä ilman että syntyy tarvetta jätteenkuljetuksen keskeyttämiselle. Samoin arvioidaan keskeyttämisen kohtuullisuutta niin kiinteistön kuin jätehuollon järjestäjänkin kannalta.

Enintään kuuden (6) kuukauden keskeytyksistä sovitaan suoraan jätteenkuljetuksesta huolehtivan tahon kanssa. Yli kuuden (6) kuukauden keskeytykset edellyttävät taas poikkeamista jätehuoltomääräyksistä. Keskeytyksen edellytyksenä tulee olla varmuus siitä, että kiinteistö on käyttämätön.

8 Luku Asumisessa syntyvät lietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet

36 § Tyhjennysvälit ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi

Saostussäiliöiden ja pienpuhdistamoiden lietetilojen lietteenpoiston vähimmäistyhjennysvelvoite sekä umpisäiliöiden tarkkailuvelvoite perustuvat valtioneuvoston asetukseen talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisella alueella (hajajätevesiasetus, VNA 209/2011). Asetuksen 7 §:n mukaan jätevesijärjestelmästä on oltava ajan tasalla olevat käyttö- ja huolto-ohjeet. Ohjeiden on täytettävä liitteessä 2 esitetyt jätevesijärjestelmän ja jätevesien käsittelyjärjestelmän hoito-, tarkastus- ja kirjanpito vaatimukset. Liitteen 2 mukaan liete on poistettava saostussäiliöistä ja pienpuhdistamoiden lietetilosta vähintään kerran vuodessa. Umpisäiliön täyttyminen ja hälytyslaitteen toimivuuden tarkastus on tehtävä ainakin kerran vuodessa.

Jätehuoltomääräyksillä ei voida antaa lupaa poiketa hajajätevesiasetuksen mukaisista lietteenpoiston vähimmäisvaatimuksista. Määräyksessä on kuitenkin ainoastaan viitattu lainsäädäntöön, koska hajajätevesiasetusta ollaan muuttamassa.

Jätevesilietesäiliöiden lisäksi hiekan-, öljyn- ja rasvanerotuskaivojen tyhjentämisestä ja tarkkailusta on huolehdittava säännöllisesti. Kyseisten kaivojen tyhjentäminen ja hoitaminen ovat ennakoivia toimia, joilla ehkäistään ongelmia viemäriverkostossa. Samoin on huolehdittava fosforinpoistokaivojen suodatinmassojen jätehuollosta. Jätehuoltomääräyksissä on veloitettu tarkastamaan edellä mainittujen kaivojen tyhjennystarve vähintään kerran vuodessa ja tyhjentämään kaivot tarvittaessa.

Määräyksessä on kiinnitetty erityisesti huomiota tyhjennysten, tarkastusten ja huoltojen dokumentointiin. Tyhjennystarpeeseen liittyvien tarkastusten dokumentointi on tärkeää, koska näille tarkastuksille on annettu vähimmäistiheys, vaikka itse tyhjennyksillä sitä ei olisi.

Määräyksessä esitettyjä tyhjennyksiin, tarkastuksiin ja kirjanpitoon liittyviä velvoitteita on noudatettava, vaikka lietteen käsittely tapahtuisi kiinteistöllä omatoimisesti määräyksessä 37 § esitetyllä tavalla.

Jätelain 94 § velvoittaa jätteen ammattimaista kuljettamista harjoittavat toimijat tekemään hakemuksen alueelliselle ELY-keskukselle toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin. Jätehuoltomääräyksissä annettava velvoite luovuttaa liete ainoastaan ko. rekisteriin hyväksytylle toimijalle on tärkeää lietteiden asianmukaisen kuljettamisen ja käsittelyn vuoksi. Rekisteröimisen edellytyksenä on, että kuljettaja toimii ammattimaisesti, lakien ja asetuksen mukaan, toiminnasta ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle ja kuljetuskalusto soveltuu käyttötarkoitukseensa.

Lisäksi määräyksessä veloitetaan kuljettamaan kunnan vastuulle kuuluvat lietteet kunnan osoittamaan paikkaan. Tämä velvoite koskee lietteen kuljettajaa. Määräyksessä esitetään lietteiden kuljetaminen esimerkiksi läheiselle maatilalle, joka ei ole kunnan osoittama käsittelypaikka. Sako- ja umpikaivolietteiden joukossa saa olla vain näitä lietteitä. Öljyt ja rasvat on taas toimitettava erikseen niille osoitettuihin keräyspisteisiin. Kunnan vastuulle kuuluvien lietteiden vastaanottoaikkojen tiedot tulee olla saatavilla esimerkiksi tietoverkossa.

Jätteenkuljetuksen keskeytyksen yhteydessä on tarpeellista samanaikaisesti tarkastella myös sako- ja umpikaivolietteiden tyhjennyksiä. Sako- ja umpikaivolietteiden tyhjennysten keskeyttämisaajan pituuden määrittäminen on hankalaa, koska esimerkiksi umpikaivojen tyhjennys tehdään tarvittaessa eikä säännöllistä tyhjennysväliä ole. Siten lietteiden kuljetuksen keskeyttäminen edellyttää ilmoitusta siitä, että kiinteistöä ei käytetä.

37 § Lietteiden omatoiminen käsittely

Jätevesilietteiden omatoiminen käsittely on lähtökohtaisesti kiellettyä. Jätelain 41.2 §:n mukaan jätteen haltija voi itse käsitellä jätevesilietteen kiinteistöllään tai luovuttaa asumisessa syntyvän jätevesilietteen käsiteltäväksi naapurikiinteistöllä tai muulla lähellä sijaitsevalla kiinteistöllä, jos omatoiminen tai yhteinen käsittely on pienimuotoista ja käsittely on hyväksytty kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä.

Näissä jätehuoltomääräyksissä hyväksytään asumisessa syntyvän lietteen omatoiminen käsittely ja yhteiskäsittely tietyin edellytyksin ja menettelyin. Omassa asumisessa syntyvän lietteen levittämisestä käsiteltynä lannoitustarkoituksessa omalle pellolle tai omassa hallinnassa olevalle pellolle tulee ilmoittaa jätehuoltoviranomaiselle. Tiedot omatoimisesta käsittelystä tarvitaan, jotta jätehuoltoviranomainen voi seurata ja valvontaviranomainen valvoa asianmukaista jätehuollon toteutumista.

Määräys mahdollistaa jätevesilietteen yhteiskäsittelyn, mutta se vaatii poikkeamisen jätehuoltomääräyksistä. Lietteen vastaanottaja eli yhteisen käsittelyn toteuttaja voi käsitellä yhteensä enintään neljältä (4) kiinteistöltä asumisessa syntyvän lietteen ja levittää sen peltoon lannoitustarkoituksessa. Lietteen vastaanottajan oma kiinteistö lasketaan mukaan yhteiskäsittelyyn.

Lietteen käsittelyssä ja peltokäytössä on noudatettava lannoitevalmistelakia (539/2006), nitraattiasetusta (VNA 1250/2014) ja maa- ja metsätalousministeriön asetusta lannoitevalmisteista (24/2011). Liete tulee aina stabiloida ennen peltokäyttöä. Soveltuvia menetelmiä ovat esimerkiksi kalkkistabilointi ja termofiilinen stabilointi. Kun lietteen käyttäminen lannoitteena on pienimuotoista, siihen ei vaadita Eviran lupaa.

Omatoiminen saostussäiliöiden jätevesilietteiden (ja umpisäiliöiden jätevesien) käsittely voidaan sallia, jos kiinteistöllä on käytössään (joko omana tai esimerkiksi vuokrattuna) siihen soveltuvat laitteistot ja olosuhteet ovat sopivat. Tällaisesta menettelystä ilmoittavan osalta on varmistettava, että stabiloitu liete voidaan käyttää lannoitustarkoituksessa eli kiinteistöllä on oltava hallinnassaan viljelykäyttöön tai muuhun vastaavaan tarkoitukseen soveltuvaa peltoalaa. Siksi useimmiten kyseeseen tulee aktiiviviljelijä.

Kalkkistabiloidun lietteen voi käytännössä sekoittaa myös lantalaan, mutta tällöin tulee tunnistaa ihmisperäisen jätevesilietteen tuomat viljelyrajoitukset. Siten käsitellyn lietteen sijoittaminen sellaiseen peltoon on useimmiten järkevämpää, sillä tällöin sen tarkka sijoituspaikka tiedetään ja viljelyrajoitukset rajoittuvat vain tälle kyseiselle alueelle.

Muissa tapauksissa asumisessa syntyvien lietteiden omatoiminen käsittely on mahdollista hallitusti lähinnä silloin, kun syntyvän lietteen määrä on vähäinen tai se on kiinteässä muodossa. Käytännössä käsittelymenetelmänä on kompostointi. Tässä mallissa varsinaista kompostointimenettelyä koskevat määräykset on sijoitettu jätteen omatoimista käsittelyä koskevaan kohtaan (19 §), johon tässä pykälässä viitataan. Kompostointi ainoastaan mahdollistetaan tässä pykälässä.

Kompostointi mahdollistetaan seuraavissa tapauksissa:

- Joissakin pienpuhdistamoissa liete kerätään kiinteässä muodossa lietepussiin, joka voidaan kompostoida kiinteistöllä.
- Kuivakäymälöissä syntyvä jäte voidaan kompostoida kiinteistöllä.
- Joissakin pienpuhdistamoissa tai muissa järjestelmissä muodostuvan nestemäisen lietteen kerralla poistettava määrä on niin pieni, että se voidaan kompostoida kiinteistöllä.
- Fosforinpoistokaivojen massat voidaan kompostoida kiinteistöllä.

Lietteen kompostointiin tulee hakea poikkeamista jätehuoltomääräyksistä, mikäli kiinteistöllä on käytössään paineellinen vesi. Poikkeamisluvan hakemisen perusteena on lähtökohtaisesti paineellisen veden käyttö, mutta asiassa voi käyttää tapauskohtaista harkintaa, jos syntyvän lietteen määrä on hyvin vähäinen.

Vähäiseksi lietemääräksi voidaan sekä harmaiden jätevesien saostussäiliöiden että esimerkiksi pienpuhdistamoiden osalta katsoa sellaiset tapaukset, joissa lietettä syntyy vähemmän kuin 20 litraa yhtä tyhjennyskertaa kohden ja vähemmän kuin 50 litraa vuodessa.

Fosforinpoistokaivojen massat voidaan käsitellä kompostoimalla tai hyödyntää ravinteena pelloilla.

Poikkeamislupa voidaan myöntää, jos lietteen käsittely kiinteistöllä ei aiheuta vaaraa tai haittaa ympäristölle tai terveydelle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen puoltaa luvan myöntämistä. Poikkeamista haettaessa tulee esittää tarpeelliset tiedot, joilla pystytään arvioimaan myös ympäristön pilaantumista. Lietteiden omatoimista käsittelyä koskeva määräys liittyy ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen ja määräys soveltuisi paremmin ympäristönsuojelumääräyksiin.

9 Luku Roskaantumisen ehkäiseminen

38 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Yleisötilaisuuden järjestäjän on järjestettävä roskaantumisen ehkäisemiseksi alueella riittävä jätteen keräys ja muut jätehuollon palvelut (JäteL 76 §). Yleisötilaisuuden järjestäjä on vastuussa yleisötilaisuuden seurauksena roskaantuneen alueen siivoamisesta, jos roskaaja itse ei huolehdi siivoamisesta (JäteL 74 §). Lisäksi suurissa yleisötilaisuuksissa on noudatettava sosiaali- ja terveysministeriön asetusta suurten yleisötilaisuuksien hygieenisistä järjestelyistä ja jätehuollosta (405/2009).

Määräyksissä veloitetaan yleisötilaisuuden järjestäjä huolehtimaan tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan. Tilaisuuden järjestäjän on hankittava alueelle tarpeeksi jätteastioita ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan. Myös lajittelu ja erilliskeräminen määrätään tilaisuuden järjestäjän vastuulle.

Yleisötilaisuuksissa lajittelu- ja erilliskeräysveloitteiden antaminen on tarpeen asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon järjestämisen kannalta. Lajitteluveloitteiden antaminen perustuu jätelain 13 ja 15 §:iin, joten lajitteluveloitteet voidaan antaa myös elinkeinotoimintaa harjoittavalle yleisötilaisuuden järjestäjälle.

Määräyksessä suurten yleisötilaisuuksien (yli 5 000 henkilöä) järjestäjältä vaaditaan jätehuoltosuunnitelman esittämistä ympäristönsuojeluviranomaiselle. Yleisötilaisuuden järjestämisessä on mukana monia viranomaisia, joten yhteistyö eri viranomaisten ja yleisötilaisuuden järjestäjän kanssa on tärkeää. Yleisötilaisuudesta vaaditaan ilmoitus poliisille. Lisäksi yleisötilaisuuksia koskevia määräyksiä voi sisältyä kunnan ympäristönsuojelumääräyksiin, terveydensuojelumääräyksiin tai rakennusjärjestykseen.

39 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Jätelaissa annetaan tarkat määräykset roskaantumisen ehkäisemisestä sekä siitä, mikä taho on sii-
vousvelvollinen eri tilanteissa (JäteL 72–77 §:t).

Jätehuoltomääräyksissä täsmennetään jätelain 72 §:ssä annettua roskaamiskieltoa kieltämällä jätteiden sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle yleisillä alueilla. Koska yleisillä alueilla olevat jäteastiat voivat olla muidenkin tahojen kuin kunnan ylläpitovastuulla, määräys koskee kaikkien toimijoiden ylläpitämiä jäteastioita, vaikka kyseessä ovat kunnalliset jätehuoltomääräykset.

10 Luku Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

40 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat myös elinkeinotoiminnan harjoittajia. Vaarallista jätettä koskevilla määräyksillä määrätään turvallisen jätehuollon käytännön järjestelyistä. Jätelain 17 §:n mukaan vaarallista jätettä ei saa laimentaa eikä muulla tavoin sekoittaa lajiltaan tai laadultaan erilaiseen jätteeseen taikka muuhun aineeseen. Sekoittamiskiellosta voidaan poiketa, jos sekoittaminen on jätteen käsittelemiseksi tarpeellista ja toimintaan on ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa.

Vaarallisen jätteen varastoinnista väliaikaisessa paikassa voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Määräys enimmillään vuoden säilytysajasta koskee kaikkia kiinteistöjä ja se on annettu jätteen asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi.

Jätelain 32.2 §:n mukaan kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto, mikäli vaarallisen jätteen määrä ei ole kohtuuton. Siten näissä toiminnoissa syntyvät vaaralliset jätteet määrätään toimitettavaksi Kiertokapula Oy:n osoittamaan vastaanottoaikaan. Tuottajavastuunalaiset sähkö- ja elektroniikkalaiteromu sekä paristot ja akut määrätään toimitettavaksi tuottajan järjestämään vastaanottoaikaan. Lääkejätteet puolestaan tulee toimittaa apteekkiin, joka on tehnyt niiden vastaanottamisesta sopimuksen Kiertokapula Oy:n kanssa. Vaihtoehtoisesti lääkejätteet veloitetaan toimittamaan Kiertokapula Oy:n osoittamaan paikkaan.

Muissa toiminnoissa, kuten sosiaali- ja terveystaloudessa sekä kouluissa, syntyvät vaaralliset jätteet toimitetaan vastaanottajalle, jolla on lupa niiden vastaanottamiseen. Sama määräys koskee elinkeinotoiminnan harjoittajaa.

Mikäli kyseessä on merkittävä erä vaarallista jätettä, tulee sen toimittamisesta sopia vastaanottajan kanssa. Tällöin vastaanottaja voi varautua suuren jättemäärän turvalliseen käsittelyyn ja varastointiin.

Määräyksessä viitataan jäteasetuksen 8 ja 9 §:iin, joissa on annettu tarkemmat määräykset vaarallisen jätteen pakkauksista ja merkitsemisestä. Alkuperäispakkausten käyttämisellä varmistetaan vaarallisen jätteen asianmukainen pakkaaminen ja merkitseminen.

41 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevat määräykset liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen sekä turvallisuuteen. Määräykset koskevat kaikkia toimijoita omakotikiinteistöjä lukuun ottamatta. Määräykset koskevat vaarallisten jätteiden säilyttämistä ja kiinteistön haltijan velvollisuutta tiedottaa keräyspaikan käyttäjiä sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä. Tarkoituksena on, että vaarallisten jätteiden keräämisestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle (JäteL 13 §).

42 § Erityisjätteet

Erityisjäte veloitetaan erotettavaksi muista jätteistä. Erityisjätteiden osalta määrätään niiden pakkaamisesta sekä merkitsemisestä niiden turvallisen käsittelyn varmistamiseksi (JäteL 13 ja 15 §:t).

43 § Terveysthuollon vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

Terveysthuollon erityisjäte on pakattava kuten muukin erityisjäte eli kestäviin ja tiiviisiin pakkauksiin. Muualla lainsäädännössä annetaan tarkemmat määräykset terveysthuollon vaarallisista jätteistä ja erityisjätteistä, joten niistä ei anneta esitettyä tarkempia määräyksiä jätehuoltomääräyksissä.

11 Luku Muut määräykset

44 § Tiedottamisvelvoite

Kiinteistön haltijan on tiedotettava jätehuoltomääräysten mukaisista velvoitteista kiinteistön asukkaita tai käyttäjiä. Tiedottamisvelvoitteella edistetään jätehuoltomääräyksissä esitettyjen toimenpiteiden ja velvoitteiden toteuttamista.

45 § Jätehuoltomääräysten valvonta

Jätelain 24 §:ssä säädetään jätelain ja sen nojalla annettujen jätehuoltomääräysten valvonnasta. Valvontaviranomaisia ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomainen sekä alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus).

Valvontaviranomainen kehottaa ensin määräysten rikkojaa korjaamaan toimintansa. Valvontaviranomainen voi myös lievissä tapauksissa antaa yksittäisen määräyksen tilanteen korjaamiseksi (JäteL 125 §). Jos asianosainen ei noudata valvontaviranomaisen antamaa kehotusta, yksittäistä määrystä tai muuten laiminlyö velvollisuutensa, tulee valvontaviranomaisen aloittaa hallintopakkomenettely asian lain mukaiseksi saattamiseksi (JäteL 126 ja 129 §:t). Jos kyseessä on jätehuoltomääräysten nojalla tai yksittäisenä määräyksenä annettu kieltä tai määräys ja kyseessä on tahallisuus tai törkeä huolimattomuus, tulee valvontaviranomaisen tehdä asiassa tutkintapyyntö poliisille.

46 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätelain 91.3 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä määrätty viranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräysten noudattamisesta päätöksessä mainituin perustein.

Poikkeusten myöntämisessä voidaan helpommin noudattaa samoja periaatteita jätelautakunnan toimialueella, kun poikkeukset myöntää jätehuoltoviranomainen. Paikallisten olosuhteiden huomioon ottamiseksi yhteistyö kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten kanssa on kuitenkin tärkeää. Osa jätehuoltomääräyksistä liittyy myös ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen.

47 § Voimaantulo

Voimaantulomääräykseen on kirjattu ajankohta, jolloin jätehuoltomääräykset tulevat voimaan ja lueteltu kuntien jätehuoltomääräykset, jotka uusilla määräyksillä kumotaan.

48 § Siirtymäsäännökset

Siirtymäsäännöksissä on annettu siirtymäaikaa jätehuoltomääräyksissä esitetuille toimenpiteille, joiden järjestely vaatii varautumisaikaa. Pakkausjätteiden täysi tuottajavastuu tulee voimaan 1.1.2016.

LIITE 1 Lyhenneluettelo

ELY-keskus	elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Evira	Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Hajajätevesiasetus	valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisella alueella (209/2011)
HE	hallituksen esitys
Jäteasetus	valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012)
Jätel	jätelaki (646/2011)
MARA-asetus	valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (591/2006)
Nitraattiasetus	valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhatuotannosta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014)
Pakkausjäteasetus	valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä (518/2014)
VNA	valtioneuvoston asetus
vp	Valtiopäivät